

11/08/2022

לכבוד

גב' גלי בהרב מיארה  
היועצת המשפטית לממשלה  
רחוב צלאח א-דין 29,  
ירושלים 9149001

נכבדתי,

**הנידון: חשד חמור לניגוד עניינים ולחוסר ניקיון כפיים בהתקשרות משרד התפוצות עם עמותת פנים להתחדשות יהודית בישראל**

בשבועות האחרונים התפרסמו מספר ידיעות אודות התקשרות משרד התפוצות עם עמותת פנים להתחדשות יהודית ("פנים") בהיקף של 60 מיליון ₪ בתחום ההתחדשות היהודית בישראל ("ההתקשרות").

ארגון ארץ הקודש, אשר אני עומד בראשו, הוא ארגון בין לאומי וחבר בהסתדרות הציונית העולמית אשר מטרתו העיקרית היא חיזוק הזהות היהודית של יהודים בכל רחבי העולם. משום כך הופתענו מאוד מהעובדה שלא ידענו דבר אודות התקשרות כה מהותית הנמצאת בליבת תחום פעילותנו, ומכך שלא ניתנה לנו או לגופים דומים אחרים כל הזדמנות להשתתף במיזם.

לאור זאת, ערכנו בשבועות האחרונים בדיקות מעמיקות אודות התקשרות משרד התפוצות עם עמותת פנים והרקע לה. במקביל פורסם היום תחקיר עיתונאי מעמיק של מר קלמן ליבסקינד בעיתון מעריב אודות אותה התקשרות.

הממצאים חמורים. הם מעלים חשש של ממש כי מדובר בהתקשרות פסולה ובהעברתם של כספים קואליציוניים בהיקף של עשרות מיליוני ₪ לגופים מקורבים תוך ניגוד עניינים וחוסר ניקיון כפיים.

ואם בכך אין די, הרי שמי שיזם את התהליך הוא לא אחר מיו"ר ועדת חוקה, חוק ומשפט של הכנסת, חה"כ גלעד קריב, אשר כיהן עד לסוף שנת 2021 כחבר ועד בעמותת פנים ופעל לכאורה בניגוד עניינים חריף אשר ייתכן ואף מעלה חשד בהיבטי טוהר המידות.

לאור הממצאים הקשים המפורטים להלן, אנו פונים אלייך בדחיפות על מנת שתורי על ביטולה המיידי של התקשרות משרד התפוצות עם עמותת פנים ועל פתיחתה של בדיקה מקיפה בקשר לכלל הנסיבות והגורמים המעורבים בהתקשרות.

כמו כן נבקש כי תעבירי לעיונינו באופן מידי כל החלטה, סיכום דיון, או החלטה אחרת אשר התקבלה אצלך או בידי מי מטעמך בקשר לכספים הקואליציוניים הללו או בקשר להתקשרות עם עמותת פנים.

### ואלו עיקרי הדברים:

1. יסודה של התקשרות זו היא בכספים קואליציוניים בהיקף של עשרות מיליוני ש"ח שניתנו במסגרת אישור התקציב לשנת 2022.
2. כפי שהובהר בהנחיית היועץ המשפטי לממשלה מס' 1.1801, כספים קואליציוניים אינם קניינו של חבר כנסת פלוני או אלמוני והוא אינו יכול לעשות בהם כרצונו או לחלקם למקורביו. הנחיה זו נכתבה כלקח מפרשת פאינה קירשנבויס אשר כידוע התסיימה בהרשעות פליליות חמורות. אך דומה כי ייתכן והלקח לא נלמד ולא הופנם, לפחות במקרה זה.
3. **כפי שיפורט להלן, יו"ר ועדת חוקה, חוק ומשפט, חבר הכנסת גלעד קריב יזם תהליך להקמת מנהלת התחדשות יהודית שהתבסס על כספים קואליציוניים. כספים קואליציוניים אלו הועברו, דרך משרד התפוצות, ללא מכרז ובניגוד לכלל של מנהל תקין, לעמותת קיקיונית בשם פנים בה כיהן חה"כ קריב כחבר ואשר מנכ"ל הוא איש מפלגת העבודה.** חשוב להדגיש כי חה"כ קריב כיהן כחבר וועד בעמותת פנים לכל אורך התקופה בה נידונו ואושרו הכספים הקואליציוניים אשר נותבו בהמשך לפנים. הוא הפסיק את כהונתו בה רק סוף שנת 2021, לאחר שנסללה הדרך להעברת הכספים למשרד התפוצות.
4. מסלול העברת הכספים הקואליציוניים עד שהגיע לעמותת פנים כלל מספר שלבים, כולם מעוררים תהיה רבתי בלשון המעטה, והכל כמפורט להלן:

### שלב א' – גיבוש המיזם והתקצוב להתחדשות יהודית יחד עם מנכ"ל עמותת פנים

5. **שיתוף הפעולה בין חה"כ קריב ומנכ"ל עמותת פנים** החל כבר בשלב התכנון והעבודה על הכספים הקואליציוניים במסגרת הכנת תקציב המדינה לשנת 2022.
6. על שיתוף פעולה "פורה" זה העיד מנכ"ל עמותת פנים עצמו, אשר פרסם ביום 2 באוגוסט 2021 את הפוסט הבא בדף הפייסבוק של פנים:

**" בתוך סבך סעיפי התקציב שאושרו הבוקר בממשלה יש סעיף היסטורי אחד שמקיים ומתקצב אגף להתחדשות יהודית. עם היבחרו לכנסת, נפגשתי עם חבר הכנסת הרב גלעד קריב - הצעתי לו מגוון של הצעות, תקנות ופרויקטים, הוא דחה את כולם והפציר בי להתמקד בדבר אחד - הקמת אגף להתחדשות יהודית. מאז עבדנו לילות כימים על נתונים, ניסוחים של ניירות עמדה ופגישות עם**

**שותפים רבים בכדי לאשר את הקמת האגף החדש ולהצדיק את התקצוב לפעילות**

**של ארגוני היהדות הישראלית.**

הדרך עוד ארוכה אבל זה צעד ראשון משמעותי לממשלת השינוי החדשה לקחת אחריות מחדש על התרבות היהודית ולאפשר לכל אחד ואחת לקחת בה חלק.

העתק הפוסט המלא מיום 2 באוגוסט 2021 מצ"ב **ומסומן "א"**

7. כך, מעיד מנכ"ל פנים עצמו כי פעל יחד עם חה"כ קריב, שכס אל שכס, לילות כימים, על מנת לאשר תקציב בהיקף של עשרות מיליונים להתחדשות יהודית, תקציב בו תזכה בהמשך, באופן מפתיע, עמותת פנים עצמה. זאת כאשר חבר הכנסת קריב מכהן כחבר ועד בעמותת פנים.
8. **בכל אותה תקופה - ועד לסוף שנת 2021 - היה חה"כ קריב חבר ועד בעמותת פנים. כלומר, חה"כ קריב, המשמש כחבר ועד עמותת פנים, יושב עם מנכ"ל עמותת פנים והם יוזמים מהלך שבסופו של דבר יפנה כספים קואליציוניים בהיקפים חלומיים לעמותת פנים, אשר יכפילו את היקף פעולתה פי 100 ויהפכו אותה מעמותה זניחה בהיקף פעילות של כמה מאות אלפי ש"ח לעמותת על החולשת על 60 מיליון ש"ח.**
9. כל זאת כאשר במקביל משמש חה"כ קריב, לא רק כחבר כנסת אלא גם כיו"ר ועדת חוקה חוק ומשפט ומחזיק בידיו כוח פוליטי רב עוצמה שמאפשר לו לשבש ולעכב את העברת תקציב המדינה אם רק יחפוץ בכך.

העתק מסמכי פנים המעידים על חברותו של חה"כ קריב כחבר וועד עד לסוף שנת 2021 מצ"ב **ומסומן "ב"**

10. הדברים מקבלים משנה חומרה לאור העובדה שמנכ"ל פנים, יותם ברום, הוא איש מפלגת העבודה ואף שימש בעבר כעוזרו הפרלמנטרי של חה"כ ברוורמן. הדברים באים לידי ביטוי גם בפוסט שלעיל אשר משבח את "ממשלת השינוי" אגב העבודה על הכספים הקואליציוניים בהם הוא עתיד לזכות בעוד מספר חדשים.
11. עוד יצויין בהקשר זה כי בנוסף לכך, גם אשתו של חבר הכנסת קינלי מיש עתיד חברת ועדת בעמותה ואף מורשית חתימה בה. גם זאת לא גולה לאיש למיטב ידיעתנו.

**שלב ב' – משרד התפוצות נבחר כמשרד הממשלתי שדרכו יעברו הכספים לעמותת פנים**

12. בשלב השני, על מנת להבטיח כי הכספים לא יעוכבו או חס וחלילה יחולקו באופן שוויוני ושקוף, הועבר הטיפול בנושא למשרד התפוצות.
13. **האם יש קשר בין משרד התפוצות לתחום פנים ישראלי מובהק כמו "התחדשות יהודית בישראל"? האם משרד התפוצות עוסק בעניין מקביל בהיקפים דומים לזה? התשובה לשתי השאלות הללו היא לא באלף רבתי.**
14. אין כל קשר בין התקציב הזה למשרד התפוצות למעט הקשר הפוליטי - העובדה שבראש המשרד מכהן השר נחמן שי, **איש מפלגת העבודה**. זאת היא כמובן גם התשובה לשאלה המתבקשת, מדוע לא נבחר משרד החינוך, משרד התרבות או משרד הדתות להוביל את המהלך

אשר באופן טבעי אמור להיות בתחום אחריותם. לא למותר לציין כי רק שנה קודם לכן, במסגרת החלטת הממשלה 366 מיום 09.09.2020 הוקצו כספים בתחום ההתחדשות היהודית למשרד המדע, התרבות והספורט, כפי שמתבקש מאופי הפעילות שהינה פעילות פנים ישראלית מובהקת.

15. הקושי הברור שבהעברת תחום פעילות פנים ישראלי מובהק כל כך אל משרד התפוצות לא נעלם אפילו מוועדת המכרזים של משרד התפוצות לאישור ההתקשרות עם פנים מיום 9 בפברואר 2022. התירוץ הקלוש שנתנו חברי ועדת המכרזים לכך היה כי בהתאם להחלטת הממשלה משנת 2009 הועבר למשרד התפוצות שטח הפעולה "חברה ותפוצות" ולכן כל תחום "החברה" הוא בתחום האחריות של משרד התפוצות.

העתק פרוטוקול ועדת המכרזים מיום 9 בפברואר 2022 מצ"ב **ומסומן "ד"**

16. קל להבחין כי מדובר בטענה חסרת בסיס אשר קשה להבין כיצד נתנו לה יד גורמי המקצוע במשרד. ברור כי שטח הפעולה של המשרד הוא "חברה ותפוצות" – כלומר פעילות חברתית **הקשורה לתפוצות בלבד**. ברור כי לא הועבר למשרד התפוצות תחום החברה בישראל ולמיטב ידיעתנו אין כל פעילות אחרת בתחום החברה הפנים ישראלי, בוודאי שלא בהיקפים כאלו, המנוהלת בידי משרד התפוצות. תמוה מאוד גם מדוע לא נעשה כל דיון בחלופות מתאימות יותר כמו משרדי החינוך, הדתות או אפילו התרבות.

17. **עובדות אלו מעלות חשש כי על חברי הוועדה הופעל "לחץ מגבוה", שנועד לאפשר לשיירת הכספים הקואליציוניים להמשיך בדרכה ללא הפרעה.**

18. ואם בכך אין די הרי "שבאופן מפתיע" גם בשלב זה של יצירת "הצינור" להתקשרות עם עמותת פנים, היתה פנים מעורבת באופן עמוק ואינטנסיבי. גם כאן פנים אפילו לא ניסו להסתיר זאת וביום 6 באוקטובר 2021, מפרסם, שוב, מנכ"ל פנים פוסט בדף הפייסבוק של פנים בו הוא מספר כי עמותת פנים והשר נחמן שי, מקימים יחד את האגף להתחדשות יהודית:

**"מקימים יחד אגף להתחדשות יהודית.**

במפגש ראשון מסוגו נפגשנו כל מנהלי ארגוני היהדות הישראלית עם שר התפוצות ד"ר נחמן שי עם המנכ"ל לית ציונה קניג-יאיר ועם כל הנהלת משרד תפוצות לחשיבה משותפת על מטרות האסטרטגיות של האגף החדש והפעולות שדרכן נממש אותן. בשיחה פתוחה ושקופה השר והנהלת משרדו שמעו, שיתפו ופרסו בפנינו את הצעדים הבאים לקראת ההקמה בפועל של האגף להתחדשות יהודית. **טרם נחשפתי לעבודה כל כך מקצועית, שקופה ומשתפת של משרד**

**ממשלתי."**

העתק הפוסט המלא מיום 6 באוקטובר 2021 מצ"ב **ומסומן "ג"**

19. שוב, ידה של עמותת פנים שקועה עמוק בעבודת המטה שסופה הקצאת עשרות מיליונים אליה עצמה.

## שלב ג' – פטור ממכרז וצביעת העברת הכספים כמיזם משותף

20. עתה, משנצבעו הכספים ומשנבחר המשרד הממשלתי המתאים לשמש כצינור להעברת הכספים, נותר רק לדאוג לכך שהכספים אכן יגיעו ליעדם, כלומר לעמותת פנים, ולא חלילה וחס לגוף אחר. כדי להבטיח זאת היה כמובן צורך לפטור את ההליך ממכרז או מקביעת מבחני תמיכה.

21. וכך התכנסה לה ועדת המכרזים של המשרד ביום 9 בפברואר 2022 והחליטה כי ההתקשרות עם עמותת פנים אינה זקוקה למכרז או למבחני תמיכה וניתן לעשותה בדרך של מיזם משותף. כך הובטח השלב האחרון בתהליך ונמנע החשש שאם יפורסמו מבחני תמיכה וייקבעו תנאי סף – תינתן ההזדמנות לעוד גופים, כנראה מתאימים יותר, לזכות בתקציב עתק זה.

22. **החלטת ועדת המכרזים לסווג את ההתקשרות כמיזם משותף תמוהה, חסרת היגיון ואינה תואמת את הנחיות היועץ המשפטי לממשלה והוראות התכ"ם עד שקשה להאמין כי מדובר בטעות בתום לב או ברשלנות מקצועית גרידא ולא בתוצאה של לחץ פוליטי שדרש להכשיר את השרץ בק"ן טעמים. כך, בין היתר:**

22.1. **היעדר ניסיון וחוסן פיננסי** - עמותת פנים היא עמותה עם היקף פעילות מזערי של כמה מאות אלפי ש"ח בשנה בלבד. אין לה כמעט עובדים ובוודאי שאין לה כל ניסיון בפעילות בהיקף של עשרות מיליוני ש"ח או בניהול פרויקט בהיקף כזה. **במצב דברים נורמלי, עמותה כזו לא יכולה הייתה לזכות בשום אופן בתקציבים בהיקף של עשרות מיליונים.**

22.2. **ויתור על כל דרישה של תנאי סף כמותיים ומהותיים כתנאי להתקשרות** - סעיף 7 לפרוטוקול ועדת המכרזים בו נקבעו הפרמטרים אשר לדעת משרד "חיוני" שיהיו אצל השותף נעדרת כל דרישת ניסיון או איתנות פיננסית. כל שנדרש הוא יכולות אמורפיות שאין כל דרך למדוד כמו "היכרות מעמיקה", "בעל יכולת ומקובלות", "בעל הבנה בעבודה וממשקים עם משרדי ממשלה", "מוכנות" ו-"יכולת להעמיד מימון". כך, לפתע פתאום, ביחס תקציב בהיקף של עשרות מיליונים - ובניגוד לכלל ונוהל מקובל, אין כל צורך שהשותף יהיה בעל ניסיון כלשהו בתחום או אפילו תנאי סף פיננסי מינימאלי בו נדרש השותף הפוטנציאלי לעמוד. כל שנדרש הוא "שחקן נשמה" בעל היכרות, מקובלות, הבנה ומוכנות. ברור לכל מי שעסק אי פעם בתחום המכרזים, כי כך נראה ניסיון גס לתפור מראש את זהות הזוכה.

22.3. **אין כל בסיס להחלטת הוועדה כי רק עמותת פנים יכולה לבצע את הפרויקט** - ואם בכך אין די, הרי שעל בסיס פרמטרים אמורפיים ובלתי ניתנים למדידה אלו, קובעת ועדת המרכזים כי "מלבד ארגון פנים אף אחד מהשחקנים האחרים לא עומד בכל המאפיינים הנדרשים בצורה מספקת". כלומר, לא רק שעמותת פנים לא נפסלת בגלל חוסר עמידה בתנאי סף מינימאליים אלא שהיא נבחרת כגוף היחיד שמתאים לביצוע המשימה. **כלומר הגוף היחיד בכל מדינת ישראל שיכול לבצע פרויקט בהיקף של 60**

מיליון ₪ היא עמותה קיקיונית שהיקף פעולתה השנתי עמד על כ-1% מהפרויקט

המוצע. לקרוא ולא להאמין.

22.4. אין מדובר במיזם משותף אלא בתמיכה שכן זו אינה פעילות שחובה על המדינה

לבצע - בהמשך מסבירה הוועדה הנכבדה כי בהתאם להוראת הוראת תכ"ס 7.8.3 יש לנתח את ההתקשרות כמיזם משותף ולא כתמיכה. גם כאן, ברור לכל בר דעת כי זהו ניתוח חסר בסיס אשר לא עומד בכור הבחינה. מבלי להרחיב נציין רק כי בהתאם להוראת התכ"ס, תנאי סף למיזם משותף הוא כי מדובר בפעילות אותה מחויבת המדינה לבצע על פי דין. אין כל חולק כי "העצמת תחום ההתחדשות היהודית בישראל" אינו בגדר פעילות שחובה על המדינה לבצע ולכן לא ניתן לסווג את ההתקשרות כמיזם משותף. גם יתר הנימוקים שפורטו בידי הוועדה בקשר לסיווג ההתקשרות חסרי כל בסיס ובמידת הצורך נוכל להרחיב גם לגביהם

22.5. התעלמות מהנחיית היועץ שאין להתקשר עם "ארגוני צינור" - באופן תמוה

"שוכחת" הוועדה להתייחס להנחיית היועץ המשפטי לממשלה מס' 1.2005 לפיה אין לערוך התקשרויות עם "ארגוני צינור" אלא רק עם גוף הקצה שיבצע את הפעילות. זאת למרות שההתקשרות עם עמותת פנים היא לחלוטין התקשרות עם "ארגון צינור".

23. לסיכום, כל רכיב בהחלטת וועדת המכרזים בלתי סביר ומעורר תמיהות קשות וחוסר נוחות.

כך בוודאי כאשר מדובר בכספים קואליציוניים אשר מראש הם "כספים חשודים". אבל כנראה שלא כך הוא המצב במשרד התפוצות, אשר נבחר לנתב כספים קואליציוניים לעמותות החפצים ביקרה.

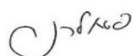
24. סיכום

כמפורט לעיל, ההתקשרות עם עמותת פנים בהיקף של 60 מיליון ₪, נגועה לכל ארכה בניגוד עניינים חריף ובחוסר ניקיון כפיים המעלים חשש של ממש לעבירות מתחום טוהר המידות.

לאור זאת, אנו פונים אלייך על מנת שתורי באופן מידי על הקפאת ההתקשרות ועל פתיחתה של בדיקה מקיפה בנושא וכי תעבירי לעיונינו באופן מידי כל החלטה, סיכום דיון, או החלטה אחרת אשר התקבלה אצלך או בידי מי מטעמך בקשר לכספים הקואליציוניים הללו או בקשר להתקשרות עם עמותת פנים.

אין באמור במכתב זה, או במה שלא נאמר בו כדי למצות את טענות ארץ הקודש וכל הטענות שמורות.

בברכה,



הרב פסח לרנר

יו"ר ארץ הקודש

LERNER@ERETZHAKODESH.ORG



העתק :

חה"כ גלעד קריב

חה"כ נחמן שי, שר התפוצות

גבי שגית אפיק, היועצת המשפטית של הכנסת

מר גיל לימון, המשנה ליועץ המשפטי לממשלה (משפט ציבורי)

גבי ציונה קניג יאיר, מנכ"לית משרד התפוצות